

BIJT EENS IN EEN BODEGEM

Twee al flink uit de kluiten gewassen applelaars in de weide naast het huisje Mostinckx verdienen onze bijzondere aandacht. Appelsorten als James Grieve, Golden delicious en consoorten gapen ons in ieder warenhuis of fruitwinkeltje aan en klinken de appeleter vrij bekend in de oren. Maar dat er een oude appelsoort is die de naam "Sint-Martens-Bodegem" draagt, heeft ook ons, Bodegemnaars, destijds grote ogen doen opzetten. Toevallig werd de appel een twintigtal jaar geleden ontdekt op een tentoonstelling van de Nationale Boomgaardenstichting die – bij navraag- de appel in zijn genenbank had zit-

ten.

Over de preciese oorsprong is tot vandaag weinig of niets geweten. Het zoekwerk duurt nog steeds voort. Ingewijden omschrijven de "Bodegem" als een "middelmatig grote appel, groen-geel van grondkleur met veel levendig rood als dekkleur". Een artikel uit Randkrant (december 2001) leert ons de boom kennen als "een aantrekkelijke hoogstam die, zowel landschappelijk als geschiedkundig, in de gemeente waaraan hij zijn naam dankt en in de omliggende regio niet zou mogen ontbreken". Nabij het huisje Mostinckx staan er alvast twee te pronken.

Bijt eens in een Bodegem

Op 5-3-2001 verscheen in het Nieuwsblad het relaas van een merkwaardige herintroductie van een paar appelaars in de gemeente Dilbeek, meer bepaald in Sint-Martens-Bodegem, en dit door toedoen van Renate Devreese en Milieu Overleg Dilbeek (MOD). Hier het relaas in de krant aangevuld met de summere beschrijving.

De appelbomen die MOD dit weekend plantte, kunnen niet anders dan lekkere vruchten voortbrengen. Het zijn bomen van een oude soort met de welluidende naam Sint-Martens-Bodegem.

"Twee jaar geleden was ik in Coloma op een tentoonstelling van de Nationale Boomgaardenstichting", vertelt MOD-er Renate Devreese. "Die ging alleen over appels en peren en er waren duizenden variëteiten uit verschillende landen. Plots zag ik daar op een grote kaart Sint-Martens-Bodegem.

Geen Dilbeek, geen Schepdaal, alleen Bodegem en ik dacht: wat is dat nu? Het bleek een kaart te zijn waarop alle plaatsnamen aangeduid stonden, die een appel- of perensoort naar hun naam hadden. Ik heb onmiddellijk de Sint-Martens-Bodegem besteld. Maar die bomen moeten speciaal geënt worden; het duurt twee jaar voor ze klaar zijn om geplant te worden".

"In de jaren vijftig of zestig zette professor Van Cauwenberghe aan de tuinbouwschool in Vilvoorde een collectie op van oude fruitsoorten. Is die man zelf in de

MOD plantte een appelboompje in de toekomstige boomgaard van huisje Mostinckx vlakbij de kerk van St.-Martens-Bodegem.

gemeenten op zoek gegaan naar oude soorten of heeft iemand hem een appeltje getoond? We weten het niet, maar in elk geval vond de NBS de Sint-Martens-Bodegem in zijn oorspronkelijke collectie".

En wat voor een appel groeit er over enkele jaren aan die boom? "Het is een appeltje dat ietsje hoger is dan breed, staat in de beschrijving" lacht Renate. "Het heeft een geelgroene schil met rode accenten, vast vruchtvlees en blijft goed tot in maart. Een lekkere dessertappel".

Renate heeft het appeltje in Coloma gezien. "Maar ze hadden maar twee exemplaren, dus ik heb niet mogen proeven!" (LVD - Nieuwsblad 5/3/2001).

Nu we toch de botanische toer op zijn, nog dit bijzonder weetje : één van de belangrijkste sierplantenkwekers uit de 19 de eeuw, was een Bodegemnaar. Zijn naam : Jan Baptist Keteleer, geboren te Sint-Martens-Bodegem op 4 augustus 1813.

Tot zijn veertiende werkt Jan Baptist bij vader Keteleer, nadien gaat hij in de leer bij verschillende Belgische sierplantenkwekers. Op zijn zeventiende wordt hij leerling aan de befaamde Franse tuinbouwschool van Etienne Soulange-Bodin. Zijn indrukwekkende carrière zal hij trouwens later in Frankrijk uitbouwen. Keteleer geniet vooral bekendheid door het introduceren van de spleetmethode, nog steeds één van de belangrijkste vermeerderingstechnieken voor planten. Zijn naam klinkt als maar luidder in botanische middens uit de 19 de eeuw. Een geslacht van Aziatische dennen krijgt zelfs zijn naam toegewezen: "Keeteleria". Ook een door hem ontwikkelde seringensoort draagt vandaag nog de naam "Doyen Keteleer".

Een vooraanstaande Franse botanicus beschrijft Keteleer als "één van de meest verdienstelijke sierplantenkwekers van de 19 de eeuw en een Duitse collega noemt hem "één van de bekwaamste tuiniers".

Zou het ter ere van Keteleer zijn dat de (meeste) Bodegemse voortuintjes er zo keurig bijliggen? Kom maar eens kijken!

Bovenaan de Chinese conifeer Keteleeria davidiana (uit World Plants).

Onderaan de sierplant Syringa vulgaris, beter bekend als 'Doyen keteleer' (uit The Lilac Museum, foto Claire Fauquet).

Beide planten ontlenen hun naam aan de Bodegemnaar Jan Baptist Keteleer.

Tekst: Piet Verhasselt
Presentatie: Walter Semay
Krantenartikel: geschreven
en aangeleverd door Ludo Royen,
voorzitter NBS vzw

© Koninklijke Heemkring Bodeghave

